

Na wnuczka, na policjanta

Bezpieczeństwo seniorów

Dr Krzysztof Biel SJ

KRAJOWA MAPA ZAGROŻEŃ BEZPIECZEŃSTWA

- ▶ Krajowa Mapa Zagrożeń została opracowana przez Komendę Główną Policji, stanowi element procesu zarządzania bezpieczeństwem publicznym, realizowanym w partnerstwie międzyinstytucjonalnym i społecznym. Jest istotnym narzędziem obywateli, dzięki któremu mogą oni przekazywać informacje o najbardziej uciążliwych problemach bezpieczeństwa i zagrożeniach.
- ▶ Informacje prezentowane na mapach uwzględniają zarówno wybrane kategorie przestępstw i wykroczeń jak i zagrożenia, które w subiektywnym odczuciu mieszkańców negatywnie wpływają na ich poczucie bezpieczeństwa.

KRAJOWA MAPA ZAGROZEŃ BEZPIECZEŃSTWA

- ▶ Policja nie gromadzi danych zgłaszających, dokonując zgłoszenie obowiązuje pełna anonimowość zgłaszającego. Z jednego komputera (jeden adres IP) można wykonać jedno zgłoszenie w ciągu 24 godzin. Po wprowadzeniu zgłoszenia pojawia się zielona ikonka.
- ▶ Policja w ciągu dwóch dni musi przyjąć zgłoszenie (ikonka zmienia kolor na żółty, gdy zgłoszenie jest przyjmowane do realizacji). W ciągu pięciu dni Policja potwierdza zdarzenie (kolor czerwony ikonki) lub nie potwierdza (kolor szary). Potwierdzenie poprzez patrole.

KRAJOWA MAPA ZAGROŻEŃ BEZPIECZEŃSTWA

- ▶ Wyróżniamy kategorie zgłoszeń, które można zaznaczyć na mapie: • akty wandalizmu, • bezdomność, • dzikie kąpieliska, • dzikie wysypiska śmieci, • grupowanie się małoletnich zagrożonych demoralizacją, • kłusownictwo, • miejsca niebezpieczne na terenach wodnych, • nielegalna wycinka drzew, • nielegalne rajdy samochodowe, • nieprawidłowe parkowanie, • niestrzeżone przejście przez tory, • niestrzeżony przejazd kolejowy, • niewłaściwa infrastruktura drogowa, • używanie środków odurzających, niszczenie zieleni,

KRAJOWA MAPA ZAGROŻEŃ BEZPIECZEŃSTWA

- ▶ Wyróżniamy kategorie zgłoszeń, które można zaznaczyć na mapie: wałęsające się bezpańskie psy, • poruszanie się po terenach leśnych quadami, • wypalanie traw, • przekraczanie dozwolonej prędkości, • zdarzenia drogowe z udziałem zwierząt leśnych, • spożywanie alkoholu w miejscach niedozwolonych, • znęcanie się nad zwierzętami, • utonięcie, • zła organizacja ruchu drogowego.

Bezpieczeństwo w domu - włamania i kradzieże

- ▶ Sprawcy przestępstw dokonywanych na osobach starszych działają w różnorodny sposób, wykorzystując ich zaufanie i dobre serce. Oszuści pukają do drzwi pod różnym pretekstem: z prośbą o wodę czy coś do jedzenia, • oferując sprzedaż artykułów przemysłowych, • podając się za osoby urzędowe, np. listonosza, pracownika ZUS-u, siostrę PCK, • hydraulika, • przedstawiciela fundacji, • pracownika pogotowia ratunkowego, itp.
- ▶ Po podstępny wejściu do mieszkania, wykorzystują nawet chwilową nieuwagę i okradają domowników.

Bezpieczeństwo w domu - włamania i kradzieże

- ▶ Gdy jesteś w domu:
 - Zawsze zamykaj drzwi wejściowe, zainstaluj na drzwiach łańcuch zabezpieczający.
 - Nie otwieraj drzwi, gdy tylko usłyszysz dzwonek - zawsze zapytaj kto za nimi stoi, zerknij przez wizjer. Jeśli nie znasz odwiedzającego - zapytaj o cel wizyty.
 - Jeśli zdecydujesz się na otwarcie drzwi, **zapnij łańcuch zabezpieczający** oraz poproś o pokazanie dowodu tożsamości, legitymacji służbowej, identyfikatora.

Bezpieczeństwo w domu - włamania i kradzieże

- ▶ Gdy jesteś w domu: W razie wątpliwości ustal inny termin wizyty, sprawdzając uprzednio w administracji osiedla lub innej odpowiedniej instytucji wiarygodność osoby pukającej do drzwi (jeśli osoba podaje się za przedstawiciela administracji lub innej instytucji), zapewnij udział w wizycie kogoś z rodziny, zaufanego znajomego.
 - Nie wpuszczaj nieznajomych osób do mieszkania - nigdy nie znasz ich zamiarów.
 - Nie przechowuj w domu dużej ilości pieniędzy lub kosztowności.
 - Jeśli musisz kogoś wpuścić do mieszkania, nie zostawiaj go ani na chwilę samego.
 - Utrzymuj więzi z sąsiadami, pomagajcie sobie nawzajem.

Bezpieczeństwo w domu - włamania i kradzieże

- ▶ ZANIM OTWORZYSZ DRZWI: • Spójrz przez wizjer w drzwiach lub przez okno - zapytaj KTO TO? • Jeśli nie znasz odwiedzającego - spytaj go o cel wizyty, zapnij łańcuch zabezpieczający i poproś o pokazanie dowodu tożsamości, identyfikatora lub legitymacji służbowej. Osoba o uczciwych zamiarach nie obrazi się. • Jeżeli „gość” staje się natarczywy, zadzwoń na Policję lub zaalarmuj otoczenie. Postaraj się zapamiętać jak najwięcej szczegółów np. wygląd nieznajomego, numery i markę samochodu, którym przyjechał itp.

Bezpieczeństwo w domu - włamania i kradzieże

- ▶ **PONADTO ZAPAMIĘTAJ:**
 - Najlepszym zabezpieczeniem naszych mieszkań jest życzliwy sąsiad.
 - Wychodząc z domu, nie zostawiaj śladów wskazujących na nieobecność domowników.
 - Nie zostawiaj w skrzynce pocztowej korespondencji, a w czasie wyjazdu urlopowego poproś zaufaną osobę o jej opróżnienie.
 - Wyjeżdżając na dłużej zapewnij opiekę nad swoim mieszkaniem. Osoba opiekująca się mieszkaniem powinna wieczorem zapalać (choć na kilkanaście minut) światło w różnych pomieszczeniach, otwierać okno, tak jakby ktoś na stałe przebywał w mieszkaniu.

Bezpieczeństwo w domu - włamania i kradzieże

- ▶ **PONADTO ZAPAMIĘTAJ:** Nie zostawiaj w drzwiach karteczek, że wrócisz np. za 3 godziny. • Nie udostępniaj swojego mieszkania osobom przypadkowo poznanym. • Nigdy nie wpuszczaj do domu obcego, dopóki nie będziesz pewien, że to osoba wiarygodna. • Spójrz przez wizjer (załóż łańcuch) i sprawdź kto stoi za drzwiami. • Żądaj okazania dokumentów od osób podających się za pracowników gazowni, zakładów energetycznych itp. • Nigdy nie zostawiaj kluczy pod wycieraczką oraz innych łatwo dostępnych miejscach.

Bezpieczeństwo w domu - włamania i kradzieże

- ▶ **PONADTO ZAPAMIĘTAJ:** Nigdy nie wieszaj kluczy na szyi dziecka idącego do szkoły lub bawiącemu się na podwórku, ponieważ łatwo mogą znaleźć się one w rękach przestępców, nawet bez jego wiedzy. • Dbaj wspólnie z sąsiadami o sprawność Waszego domofonu oraz o to, aby drzwi do klatki schodowej były solidnie i zawsze przez wszystkich zamykane. • Zwracaj uwagę na obecność w rejonie Twojego mieszkania podejrzanie zachowujących się osób, które mogą prowadzić obserwację potencjalnych ofiar, ich rozkładu dnia oraz posiadanego mienia. • Ubezpiecz swoje mieszkanie.

Bezpieczeństwo w domu - włamania i kradzieże

- ▶ **Gdy przebywasz poza domem:**
 - Nie noś dużej kwoty pieniędzy przy sobie.
 - Jeżeli chcesz wypłacić większą sumę pieniędzy, poproś zaufaną osobę, żeby Ci towarzyszyła w drodze powrotnej.
 - Naucz się na pamięć numeru PIN do karty bankomatowej, nigdy nie zapisuj go na karteczce przechowywanej razem z kartą.
 - W autobusie, w pociągu, w sklepie, na targu trzymaj torbę zapiętą przed sobą.
 - Nie zostawiaj toreb lub siatek z pieniędzmi i dokumentami bez nadzoru - nawet na chwilę nie odkładaj portfela do koszyka, na ławkę.
 - Omijaj tereny mało uczęszczane, słabo oświetlone.

Różne formy oszustwa

- ▶ Na wnuczka - Choć najczęściej używa się określenia *na wnuczka*, oszust może podszyć się pod innego członka rodziny lub bliskiego znajomego. Scenariusze zazwyczaj wyglądają podobnie. Upatrzona ofiara (zazwyczaj osoba starsza lub samotna) odbiera telefon wykonany od rzekomego członka rodziny.
- ▶ Rozmówca, zapytany o zmieniony głos, tłumaczy się przeziębieniem, zmęczeniem. Prawdopodobnie nawet nie zna imienia osoby, pod którą się podszywa, dlatego nie przedstawia się („to ja, babciu”). Podczas rozmowy szybko porusza temat pożyczki. Chodzi o jak najszybsze dostarczenie mu pieniędzy. Jako powód najczęściej podaje jedną z poniższych historyjek:

Różne formy oszustwa

- **Na wnuczka** - Zadłużenie – oszust mówi, że wziął pożyczkę, którą musi szybko spłacić, albo nie ma pieniędzy na ratę kredytu.
- Okup – oszust podszywa się pod wnuczka lub syna i twierdzi, że został porwany i potrzebuje pieniędzy na okup.
- Wypadek – złodziej opowiada historię o spowodowanym przez niego wypadku drogowym i mówi, że szybko potrzebuje pieniędzy, aby uniknąć konsekwencji, których domaga się ofiara.
- Inwestycja – rzekomy wnuk lub dziecko przekonuje, że pilnie potrzebuje określonej kwoty na intratną inwestycję, która wkrótce się zwróci z ogromnym zyskiem.
- Operacja – podszywający się pod krewnego złodziej przekonuje, że musi poddać się poważnej operacji i natychmiast potrzebne są mu pieniądze na zabieg.

Różne formy oszustwa

- **Na wnuczka - Co robić?**
 - ▶ Zawsze po otrzymaniu podobnego jak powyżej telefonu zadzwoń do wnuczka lub krewnego, żeby potwierdzić informację. Jeśli to możliwe – spotkaj się z nim.
 - ▶ Jeśli nie rozpoznajesz głosu, odłóż słuchawkę – oszuści wywierają silny nacisk i presję, mają doświadczenie w manipulowaniu ludźmi, więc im szybciej zakończysz rozmowę, tym lepiej.
 - ▶ Jeśli masz przekazać pieniądze komuś z rodziny, rób to tylko osobiście – bardzo charakterystyczne dla oszustw „na wnuczka” jest przysyłanie pośrednika, który ma odebrać pieniądze. Nie dawaj gotówki ani cennych rzeczy w ręce kogoś, kogo nie znasz.
 - ▶ Odbierając telefon z prośbą o pieniądze nigdy nie mów ile masz gotówki i staraj się nie udzielać żadnych informacji osobistych.

Różne formy oszustwa

- ▶ **Na policjanta** - Zdarza się, że oszust podszywa się pod członka rodziny, a następnie pod policjanta. Najpierw dzwoni rzekomy wnuk i prosi o określoną sumę pieniędzy. Następnie ofiara dostaje kolejny telefon – oszust podszywa się pod policjanta lub funkcjonariusza CBŚP (Centralne Biuro Śledcze Policji). Mówi, że wcześniejsza rozmowa była manipulacją złodzieja, którego właśnie rozpracowują. Twierdzi, że konieczne jest zrobienie przelewu na podane konto, co pomoże w jego schwytaniu. Wywiera presję, a nawet grozi karą za odmowę współpracy.
- ▶ Inny sposób złodziei to próba wyłudzenia fikcyjnej łapówki. Oszust podaje się za policjanta i informuje, że w sprawie osoby, do której dzwoni zostało wszczęte dochodzenie. Obiecuje odstąpienie od postępowania w zamian za określoną sumę pieniędzy.

Różne formy oszustwa

- ▶ **Na policjanta** - oszust informuje, że konto bankowe jest zagrożone przez grupę hakerów i można stracić wszystkie oszczędności. „Policjant” zapewnia, że można się tego ustrzec zakładając nowe konto bankowe i dokonując przelewu oszczędności. Po wykonaniu poleceń oszusta, ma on dane do operacji bankowych na nowo otwartym koncie.

Różne formy oszustwa

- ▶ „Na gazownię”, „na hydraulika”, „na kominiarza” - oszuści podają się za fachowców, wchodzą do domów i wykorzystując chwilę nieuwagi kradną pieniądze, kosztowności albo wyłudzają kilkaset złotych za usługę, której nie wykonali.
- ▶ „Na dotację” - oszuści podają się za urzędników, proszą o uiszczenie „opłaty manipulacyjnej” albo wpłacenie zaliczki, na poczet późniejszej realizacji „dotacji dla emeryta”.

Różne formy oszustwa

- ▶ „Na urzędnika”, „na pielęgniarkę”, „na pracownika pomocy społecznej” - sprawcy podający się za wymienione osoby, wymyślają szereg historii, które pozwolą im dokonać oszustwa. Może to być np. wymiana złotych na euro i konieczność spisania numerów banknotów, wywiad przed udzieleniem pomocy finansowej, chęć udzielenia bezpłatnej porady lekarskiej, darmowego przekazania lekarstw itp.

Różne formy oszustwa

- ▶ „Na niską cenę”, „na okazję” - oferują do sprzedaży po okazji cenie dywany, koce, noże i inne przedmioty, chcą po bardzo atrakcyjnej cenie sprzedać złotą biżuterię, obrączki, walutę. Wpuszczeni do mieszkania podstępem okradają domowników.
- ▶ We wszystkich opisanych przypadkach należy natychmiast skontaktować się z Policją, dzwoniąc na numer alarmowy 997 lub 112, przekazując jak najwięcej zapamiętanych szczegółów, np. wygląd nieznajomej osoby, numer i markę samochodu, którym przyjechała, a w przypadku rozmowy telefonicznej - numer z wyświetlacza telefonu, datę i godzinę rozmowy.

Różne formy oszustwa

- ▶ Zasady: Policja nigdy nie informuje o prowadzonych sprawach telefonicznie – odłóż słuchawkę, nic Ci za to nie grozi.
- ▶ Policja nigdy nie żąda przekazania pieniędzy lub cennych rzeczy – jeśli ktoś do Ciebie zadzwoni w tej sprawie – odłóż słuchawkę.
- ▶ Policja musi działać zgodnie z procedurami – funkcjonariusz na początku rozmowy przedstawia się i podaje stopień oraz pokazuje legitymację, na której jest imię, nazwisko, zdjęcie, stopień, numer legitymacji, numer identyfikacyjny, data ważności.

Różne formy oszustwa

- ▶ **Zasady:** Policjant musi być także wyposażony w odznakę. Masz prawo wylegitymować funkcjonariusza i przeczytać dane na jego dokumencie.
- ▶ Po zakończeniu rozmowy telefonicznej z rzekomym policjantem, zadzwoń pod 997 i poinformuj Policję o zaistniałej sytuacji.
- ▶ Pamiętaj, że Policja nie ma prawa żądać od Ciebie pieniędzy lub cennych rzeczy (np. mówiąc, że istnieje podejrzenie iż zostały skradzione).

Różne formy oszustwa

- ▶ **Przezorność popłaca:** Nigdy nie przekazuj osobie obcej swoich danych, dokumentów, nie pozwól spisywać informacji z dowodu osobistego. Mogą zostać użyte przez oszusta do zaciągnięcia kredytu, pożyczki, podpisania fikcyjnej umowy. nie zwlekaj ze sprawdzeniem tożsamości każdego, kto niespodziewanie prosi Cię o pieniądze.
- ▶ Wyprzedź oszusta i załóż bezpłatne konto w BIK. Dzięki temu dostaniesz natychmiastowy alert, gdy ktoś będzie chciał posłużyć się Twoją tożsamością w celu wyłudzenia kredytu w banku.

Różne formy oszustwa

- ▶ **Przezorność popłaca:**

- ▶ <https://youtu.be/jod67xTrhEw>

- ▶ <https://policja.pl/pol/tagi/5699,oszustwa-quotna-wnuczkaquot.html>

- ▶ https://www.youtube.com/watch?v=U6_ufjvIhxQ